

Seminarium för familjecentralernas regionala kontaktpersoner

Sätra Bruk 19-21 augusti 2013

Föreningen För Familjecentralers Främjande

Allmänna Barnhuset bjöd tillsammans med Föreningen För Familjecentralers Främjande (FFFF) in kontaktpersonerna för de regionala nätverken till ett seminarium på Sätra Bruk den 19-21 augusti 2013. Syftet är att stärka det gemensamma utvecklingsarbetet på landets Familjecentraler utbyta erfarenheter och nätverka. Träffarna är mycket värdefulla för styrelsen för att exempelvis diskutera föreningens riktning, mål och prioriteringar. I år samlades 21 personer från de regionala nätverken, FFFF:s styrelse och Allmänna Barnhuset för fjärde året i rad.

Måndag den 19 augusti

Välkomna, presentation och nytt från länen

Ylva Söderlind Göthner och Inger Malm hälsar oss alla välkomna till Seminariedagar för familjecentralernas regionala kontaktpersoner. Ylva arbetar på Allmänna Barnhuset och är den som ser till att vi kan träffas på Sätra och ha dessa seminariedagar för fjärde året i rad. Inger har varit FFFF:s sekreterare fram till årsmötet på konferensen i Helsingborg i år. Tillsammans med Carina från Stockholm, Monica från Umeå och Maria från Uppsala har de planerat för årets innehållsrika dagar,

Inger berättar kort om framväxten av Sätradagarna och presenterar planeringen. Under dagarna kommer vi bland annat att fördjupa oss i samordnarrollen, en fråga som började diskuteras redan förra året, samt hur alla Familjecentralers delar i samverkan ger ett mervärde. Det vill säga att $2+2=5$.

Ylva presenterar Sätra Bruk och ger praktisk information om måltider, telefon, bastu och mycket mera. Hon presenterar också Agneta Abrahamsson och hennes arbete med att utarbeta ett pedagogiskt självvärderingsinstrument. Det kommer hon att berätta om tillsammans med Lotta Lilja och Karin

Ylva och Inger går också igenom den kartläggningsblankett som vi fått tidigare med e-post för att fylla i antal Familjecentraler i alla län/regioner. Tyvärr saknas representanter från Norrbotten, Västmanland, Sörmland, Kronoberg och Stockholm nordväst.

Sedan får alla deltagare presentera sig. Vi presenterar oss med vår profession och var vi arbetar. Vi beskriver också vilka frågor eller tendenser som upptar Familjecentralen/arbetsplatsen eller det regionala nätverket nu.

Det är spännande att dela erfarenheter och höra hur andra arbetar. Tråkigt nog beskrivs sparkrav, nedskärningar och det som någon kallar rena överlevnadsfrågor. Ute i landet skrivs en hel del skrivelser för att informera beslutsfattare om familjecentralen som hälsofrämjande och förebyggande arena. Några har fått inspiration från Östersund skrivelser som finns att läsa på vår hemsida. Som tur är så finns det också raka motsatsen till neddragningar, det är nya familjecentraler som planeras och olika spännande utvecklingsarbeten. På något håll arbetas med nya ramavtal och policydokument mellan verksamheter. Andra följer upp verksamheten systematiskt med olika former av utvärderingar. En del Familjecentraler arbetar med sin hemsida och att vara aktuella genom sociala medier.

Det beskrivs också hur några Familjecentraler arbetar med uppdragsbeskrivningar för de olika professionerna, kanske framförallt för samordnarfunktionen. Det fortgår ett arbete med att utveckla de regionala nätverken som att bjuda in till gemensamma utbildningsdagar. Integrationsarbete och samarbete med svenska för invandrare (SFI) är något som pågår på olika håll och många familjecentraler aktualiserar barnkonventionen i sitt arbete. Under presentationsrundan ställs en intressant fråga. Hur stor kan en familjecentral bli innan den borde delas in i två mindre enheter?

Tisdagen den 20 augusti

Styrelsen har ordet

Verksamhetsplanen (VP)

Styrelsen presenterade förslag på VP för 2014 och uppmanar alla deltagarna att prioritera tre områden. De mest prioriterade områdena blev enligt deltagarna:

- lobbyarbetet med att aktivt arbeta för att någon ska ta ett nationellt ansvar för familjecentralerna i Sverige
- stödja utvecklingen av de olika professionernas yrkesroller för att främja det förebyggande arbetet och samverkansprocessen inom familjecentralen
- initiera o sprida forskning
- stimulera de regionala nätverken
- den årliga nationella konferensen.

Medlemsregistret

Vi passade också på att uppdatera vårt medlemsregister med hjälp av alla kontaktpersonerna. Nytt för nästa år är att det kommer att gå ut digitala fakturor och efter medlemsinbetalningen kommer medlemslistan uppdateras automatiskt. Nu sker denna uppdatering manuellt.

Uppdragsbeskrivning av regionala kontaktpersoners (RK)

En uppdragsbeskrivning av regionala kontaktpersoners (RK) har skrivits och presenterades för gruppen som antog den direkt. Beskrivningen finns på hemsidan under fliken regionala nätverk.

Konferens 2014

2014 års konferens kommer att vara i Östersund 13-14 maj med tema "Framtidens familjecentral". Gunnel Holmqvist från Jämtland håller i takt-pinnen tillsammans med en lokal arbetsgrupp inför planeringen hon tog tacksamt emot förslag på föreläsare. Under senare delen av hösten kommer en blänkare att presenteras.

Samverkan med FHI (Folkhälsoinstitutet)

Gunnel Holmqvist från Jämtland, som är föreningens representant i FHI`s samverkansgrupp, berättade om sitt arbete i gruppen. Dokumentation finns på hemsidan.

Nationellt lobbyarbete

Föreningen genom Tinna Cars Björling och Agnetha Abrahamsson kommer under året att aktivt arbeta för att någon ska ta ett nationellt ansvar för familjecentralerna i Sverige och de börjar med att uppvakta socialdepartementet.

Internationellt utbyte

Marie Cesares Olsson som är föreningens representant i Eurochild presenterar deras arbete och mer om detta finns under fliken Eurochild på hemsidan.

Den 10-12 juni representerade Ann Johansson och Marie Cesares Olsson föreningen på den nordiska familjecentralskonferens i Tromsø. Dokumentation finns på hemsidan.

På hemsidan finns en "flyers" på engelska om den svenska familjecentralen.

Utvärdering

Agnetha presenterade ett självskattningsinstrument för utvärdering av familjecentralens arbete. Ett antal indikatorer ingår. Samtliga yrkeskategorier värderar dessa utifrån en 5-gradig skala som speglar upplevelsen av förbättringsarbetet och kan användas i ett systematiskt kvalitetsarbete. Man kan läsa mer om självskattningsinstrumentet på hemsidan.

Nationell enkät

Lotta Lilja presenterade **Bättre stöd till föräldrar vid familjecentraler** en nationell webbenkät som visar på fördelar med samlokalisering. 1943 BVC sköterskor från samtliga län i Sverige deltog (279 av 290 kommuner) Mer information om rapporten finns på hemsidan.

Uppsala

Marie Fornaeus Johnson från Uppsala presentera ett ESF-projekt "Öppen förskola - en arena för samverkan". Bl.a. visade hon en film om öppna förskolans arbete som var mycket bra. Mer information om Uppsalas arbete kan man hitta på föreningens hemsida i form av powerpointen som Marie använde i sin presentation. Det går också bra att beställa filmen från Marie på marie.forneus-johnson@uppsala.se den kostar 100 kr och det kan faktureras.

Familjecentralen 2+2=5 (grupparbete)

Dagen fortsatte med att diskutera och fram mervärdet av en familjecentral. Nedan presenteras arbetsgruppernas resultat rakt av i en sammanställning uppdelat på familjecentralens mervärde i stort samt några extra kommentarer som är viktiga att tänka på när vi träffar politiken.

Familjecentralens mervärde

- De olika professionerna genererar en större helhetssyn
- Möjliggör nätverksbyggande
- Tillgång till bred kunskap och lättillgänglig kompetens
- Tar del av varandras kompetenser – olika professioner, kompetenshöjande som breddar synen
- Familjerna får i större utsträckning behålla en positiv självbild för att inte behöva uppleva sig själv som ett ”problem”- besparande
- Barns bästa i centrum
- Otvungen plats på föräldrars och barns villkor
- Genom att samverka kan man underlätta och upptäcka behov samt stödja
- Professionerna kompletterar varandra
- Enkelt för familjen att få rätt stöd rätt hjälp
- Vågar fråga när behov uppstår.
- Möjligheten att möta socialtjänsten på ett okomplicerat sätt.
- En arena där personal vågar ställa frågor, närhet mellan verksamheterna, knyta kontakter,
- När bvc-sköterskan följer med och stödjer är det inte svårt att nå de familjer som behöver extra stöd.
- Öppnar möjligheter för att se familjer med behov av riktade stöd – genom samverkan med de andra professionerna.
- Samverkan spar tid.
- Roligt att samverka som ger mervärde även för familjerna
Normaliserande – möjliggöra, göra mer av det som är bra och stimulerar.
- Mervärdet med att komma till en familjecentral är att där kan man skapa relationer till samtliga professioner och andra besökare och för att kunna söka och ta emot hjälp behövs ett förtroende och en relation.
- Familjecentralen ger möjlighet att kunna se föräldrar i samspel med sina barn i en vardaglig situation som sällan ges vid tillfällen som bokade besök på bvc.
Ett mervärde är att vi kan se utifrån olika yrkesrollers glasögon för att på ett bättre sätt tillsammans kunna stärka och stödja familjerna.
Mervärdet med att det är en generell mötesplats med tillgång till specialkunskaper
Ett mervärde är tidig upptäckt, från graviditeten, för att eliminera och minska mänskligt lidande. och senare insatser samt
- Forskningen visar att slussning ökar mellan verksamheterna på en FC barn o fam som får mycket stöd – Claes Malmqvist – bespar 30 milj
Inte tid att samverka – inte råd att **inte** samverka.
Om MVC faller bort = som att bygga ett hus från andra våningen.
Ökad självkänsla hos personalen skapar trygghet i yrkesrollen då vågar vi också öppna upp för dom svåra frågorna
- De föräldrar som kommer via råd o stöd – kan bli en trygghet om socialtjänsten blir inkopplad, socialtjänsten kan använda sig av familjecentralskontakter. Kan generera snabbare och bättre utredningar.
- Familjecentralen är en arena för olika familjer såsom:
Ung familj
Svagbegåvade
Språksvårigheter
Svårigheter m barn
Vanlig familj
Neuropsykiatriska svårigheter
Ensamstående

Familjecentralens mervärde när vi träffar politiker:

Ovanstående mervärde kan naturligtvis användas för politiker men här kommer några extra kommentarer ifrån arbetsgrupperna om vad politiker vill ha:

- räkneexempel för att tydliggöra resurs- och kostnadsbesparingar samt kostnadseffektiviteten
- de behöver veta att FC är en god investering och ger vinster för både kommun och samhälle på både kort och lång sikt
- Ge gärna exempel på att FC genererar minskad risk att falla mellan stolarna
- Tidiga insatser – besparande
- Samverkan spar tid.

Förslag på kostnadseffektiva berättelser. Gravid flyktingkvinna 15 år, pappan är borta, MVC är oroad, socionom kom in med familjerätten, hittade pappan som fanns i Indien. Pappan kom när barnet var 6 mån. FC tog hand om henne under tiden som snabbt lärde sig svenska via SFI, öppen förskola och föräldragrupp.

Ett avslutande ord för politiken kan vara - Föräldrars tyckande är viktigt – föräldrarna är väljare

Onsdagen den 21 augusti

Samordnarrollen

Dagen inleddes med en diskussion om nuläget med samordnarrollen. Frågor som belystes var:

Vad har hänt med frågan?

Var ligger den idag?

Olika förutsättningar att vara samordnare?

Tid?

Speciella egenskaper?

Utbildningen som ingick i riskbruksprojektet var jättebra

Samordnarrollen beskrivs lite som en slasktratt – man får göra lite allt möjligt.

Det som önskas är en tydlighet från ledningen så att samordnaren får ett uppdrag att arbeta utifrån.

En annan sak som också är viktigt är träffa med andra samordnare för att byta erfarenheter och ge råd och stöd till varandra.

viktigt med ett bra nätverk med andra samordnare, viktigt att lyssna in.

som samordnare har man ständigt en pågående dialog mot styrgruppen – måste vara en ömsesidig dialog.

Orimliga förväntade på samordnaren från både styrgrupp och personal.

många har arbetsbeskrivningar på sin samordnarroll och det är önskvärt att de ska finnas på hemsidan så alla uppmanas att maila sina arbetsbeskrivningar till info-adressen.

Vad är det som önskas belysas i framtiden?

direktiv att det måste finnas en samordnare på varje familjecentral.

Viktigt att verksamhetsberättelse skrivs.

diskussion om roterade samverkansroll – är det bra eller dåligt?

Reflektioner övriga frågor

kunnig och engagerad styrgrupp/ledning - har vi det? Det ser olika ut i olika län.

hur ofta träffas representanter och styrgrupp, en del tre gånger/termin, en del tre gånger i månaden – de flesta har väldigt tät kontakt.

Socialtjänstens roll på FC - Yrkesrollen i det tidigt förebyggande sociala arbetet inom socialtjänsten

Agneta och Inger M presenterade rapporten om yrkesrollen som socionom inom förebyggande socialtjänst på familjecentral. Denna rapport bygger på en sammanställning av tidigare seminarier, och forskningsrapporter om socionomers arbete på familjecentraler.

Rapporten diskuterades och behovet av att detta tidigt förebyggande arbete och dess teorigrund behöver ingå i socionomutbildningen vilket inte sker idag. Kanske kan SSR ge ut materialet vilket borde ingå som facklitteratur i utbildningen.

Dessutom presenterade Inger och Agneta idén om att göra en kartläggning av hur socialtjänsten i dag organiserar det sociala arbetet på familjecentralerna i landet, då hypotesen finns att uppdrag, resurser och organisering skiljer sig åt i olika kommuner/regioner i landet. Ett förslag är att genomföra kartläggningen i två olika steg.

Steg 1 Skulle kunna ske via en webbenkät som skickas till samtliga FC via de regionala kontaktpersonerna. Enkäten syftar till att ge svar på hur uppdragen ser ut och vilka resurser/förutsättningar som socialtjänsten ger detta arbete på FC i landet? Agneta visade ett frågeformulär som ska gå ut till alla FC. Diskussion följde om områden som enkäten behöver täcka, ex.vis FC-områdets karaktäristika via bef statistik. Nätverket ansåg att detta var viktigt att genomföra. För att kunna göra webbenkät behöver det vara en kontaktperson (socionomen) på varje FC. Varje regional kontaktperson sammanställer en maillista över dessa.

Steg 2 Handlar enl förslaget om att göra en förjupad fallstudie av ett 10-tal utvalda ställen av dem som ingår i webbenkätens resultat: styrmekanismer och hur resonerar chefer för att använda FC i socialt förebyggande arbete.

Ekonomiska medel behöver sökas för att arbeta med kartläggningen och fallstudien. Styrelsen fick i uppdrag att arbeta vidare med frågan.

Kartläggning

Varje regional kontaktperson hade i förväg fått frågan om hur många familjecentraler som finns i respektive region och hur många enheter som ingår resp om de är samlokaliserade eller inte.

- 17 av 24 regioner hade svarat.
- 177 st. kallar sig FC
- Av dessa 177 är 91 st. (51 %) samlokaliserade och har fyra ben
- Fyra ben, men är inte samlokaliserade är 36 st.
- Tre ben och är samlokaliserade är 46 st.
- Tre ben men inte är samlokaliserade är 12 st.
- Kyrkan är delaktig i 26 st.
- Uppgifter saknas från sju regioner

Nätverket diskuterade, varvid det framkom att kyrkan har känt sig lite utanför i FC sammanhang, samtidigt som det ibland kan vara en överlevnad för FC att kyrkan finns med.

Detta med kyrkans samverkan är en inte helt okomplicerad fråga som t.ex.

HBT – ställer sig kyrkan bakom detta?

Kulturkrockar – känner sig alla bekväma i Svenska kyrkan?

Erfarenhetsutbyte – vad händer i våra regioner

Punkter som kontaktpersonerna delade med sig av:

- Neddragningar
- Organisationsutveckling – policy – kriterier
- Systematisk uppföljning - utvärdering
- Sociala medier
- Uppdragsformuleringar
- Barnkonventionen
- Integration
- Verksamhetsberättelse
- Regionala nätverk
- Kyrkans roll
- Integration
- De kom inte av sig själv
- Bjöd in till språkstuga.
- Föräldralediga mammor – hjälpte till med översättning distribuering mm, instegsjobb – provade funkade inte, språkpraktikanter,
- En kvinna, dyslexi, väldigt social – betalar hennes lön. Stort socialt nätverk.
- Språkstugan – förstärkt pedagogiskt material – bild
- Öppet bara för dem – onsdagar, bara kvinnor.

Inför planeringen av nästa års (2014 års) Sätra dagar framkom att

Dessa träffar är viktiga för erfarenhetsutbyte, varför nätverket önskar att de fortsätter.

Inför nästa års regionala nätverkskonferens på Sätra utgörs planeringsgruppen av: Ylva Söderlind Göthner Allmänna Barnhuset, Ulla-Britt Lundberg, Skogås, Anna Bodin, Karlstad, Christine Lennartsson, Ängelholm och Inger Malm FFFF.

Nästa regionala nätverkskonferens är på Sätra är den 20 – 22 augusti 2014.

Temat för nästa års Sätraseminarium diskuterades. Några förslag som framkom var: en fördjupning som skulle kunna vara ämnesbaserad eller ha en påtaglig koppling till 2014 års konferens. Eller förverkliga barnkonventionen i det dagliga arbetet och/eller styrdokument.

Tack för dessa dagar och välkomna nästa år!

Styrelsen

Marie Cesares Olsson, Åsa Pettersson, Ann Johansson, Inger Öberg, Anna-Marie Troedsson, Sirpa Persson, Agneta Abrahamsson, Tinna Cars-Björling & Lotta Lilja